

לואיזה
חן-חימוביץ:
"אשה בסגול"
(רישום) —
מתערוכתה
בגאלריה כץ,
ת"א

משורר הנסתר

(ליובל השבעים של אהרן צייטלין)

מאת מ. אונגרפלד

הנה לדוגמה השיר "אלה תולדות עץ", ששלושה פרקיו מספרים על שלושה גלגולים של עץ, שזוהו צדיק נסתר אחד בשעת נסיעה בעגלה ריקה לרגלי הר גבוה, שעל ראשו צמח עץ. גלגול ראשון: העץ מושיט לו ענף ומתגלגל בציפור; בפרק השני נהפכה הציפור לקן הנתון על כלונס גבוה, המודקר על ראש ההר; ובפרק השלישי שומע ה"מקובל הנסתר את שירת הקן: "עץ הייתי / צפור הייתי / עתה קן הנני / ואיני / הנני ואיני". — שירת האין, שהיא האין סוף בלשון הקבלה, מסעירה את המ"קיבל והוא עולה בהר ומוצא בקן שעל הכלונס ביצה ומבקעה ומורצא בה את שם המפורש, את

א. צייטלין

האחד שכאתר, וכך מסתיים ה"שיר: "אלה תולדות עץ, / צפור מן העץ / מן הצפור קן / ביצה מן הקן / ובקן השם / שוב ה"נסתר יסע / צוהל הנו נשא / העגלה שוב לא ריקה / העגלה מלאה / מה לה שם בחיקה? / היקום הוא בעגלה / יקום כולו בעגלה". כך בא הצדיק הנסתר דרך גלגולי סמלים אל, ומצית ההווייה, אל האהדות השלמה. אל השם המפורש, ומכנס בעגלתו את כל היקום.

רעיונות סמליים עמוקים, צפויים בשירי צ. המבוססים על שירי חותיתם של רבי נתמן מברסלב, ר' זושיא מהאניפול, ורבי שמואל בונם מפשיסחא — אלה המקבלים את השראתם מספר "הזוהר", כי דוגמת השיר "אני תפילה": "שח הרבי: מה לי תפילה פה / וגווי כאבי גילה? / תביטה וראית: גווי מנודה זה, / גווי הוא הי תפילה". וזהו הרעיון העמוק שימכיעים חרוזים אלה: אין יצדיק וקוק בתפילהו לארשת שפתיים, לשפך שית, כי כל הווייתו — על רמ"ח אבריו — אומרת תפי

לה. הרבה מיצירותיו של אהרון צייטלין בשיר ובפרוזה מפוררות עדיין בכתיבת שונים וכן שמר רים במגרתו ספרים שלמים, הי מצפים להוצאתם לאור. זכיום חנו יבורך באריכות ימים ובעבודה פוריה.

אהרן צייטלין נתברך בעט פורה, שהניב כל הימים בשתי הלשונוה יצירות רבות ושונוות: בשיר ובי סיפור, במחזה ובמסה הספרותיות הביקורתיות. בחקר ההיסטוריוסו פיה של היהדות, בהדירה לעולם המיסטורין והטיפעותיו, שמעבר ל"השגת חושינו ותפישת שכלנו. מי זוג של הגות מעמיקה ישירה רומ"ס מה היא מסתו הלירית הפילוסופית וצעיף של מיסטורין ואלגוריה פרוש על שירו, שהוא סימבולי ורב מש" מעי ונדרש בכמה פנים ובשורשו גלובל היסוד המפתיע.

צייטלין הוא מהסמלים המובהקים שבין משוררי דורנו, שאינו גורס אף האמנות הממשית — הנסיונית, ואינו מקבל דברים כצלם דמותם וכהווייתם. לדעתו מתרחשות מא" חורי צורת המוחש הקבועה, צורות אחרות, האמנות היא סוד הגילגור ליות, קסם הטראנספורמציה וה"אמן הוא האיש, הרואה ומוסר דב" רים, שלא כהווייתם החיצונית וש" לא כצביונם הטבעי, והוא הדולה צורה מקרב צורה ומכניס היפעה לפנים מהנפעה האמנות היא אי פוא סמל יוצר סמלים, וכמשורר סמלני מודרני. הוצב צייטלין את מערכת סמליו, מהררי סת"ר, מגנ" זי תורת הסוד והקבלה, בשיריו הוא איפוא משורר מקובל, ההותר לנסתרות, לנצח ולסוד ורואה בנג" לה רק לבוש יבבואה, ומכאן דר" האנפין שבשירתו, שהיא בתוכנה אנושית כללית ומודרנית ובצורתה יהודית מיסטורית קבלית, ואותה העממיות החסידית של יהדות פו" לין שהיא יסוד איתן בשירתו, ואותה הקב"ה, שלימדה אותו לה" ציץ לתוך הרוחני המיסטורי הגנוז בכל עצם ובכל תופעה ולמצות את הרעיון הפנימי מתוך הדברים, נטעו בלבו את האמונה בגלגול הנפש והוא תזו ושר על גלגוליו בימים קדומים ועל אלה העתידים לבוא. גם כמשורר לירי הופיע צייט" לין ביצירתו הראשונה, "מטרונ" תא", שהיא על נושא קבלה, ו" בעולמות עליונים שמעבר לתפי" סת חושינו ומקשבתנו, התמודד עם חידת המוות בפואימה המיס" תורית, "יונה בן אמתי", כיסופים משיחיים וערגנות לחזון אחרית הימים, נרקמו בפואימה האפוקא" ליפטית, "מטטרון", וזו יקרות קורן מן הרמות המאירה, שעיצב בפואימה הדראמאטית על "ה. ה. ברנר".

אתקשה להזכיר במסגרת צרה זו את כל יצירותיו או אפילו את מרביתן. צייטלין כאישיות יו" צרת סמגונית, רחבת השכלה עבי ריה וכללית, יונקת מן השיטין של מקורות ישראל ותנובת הע" מים, מתגלה בכינוס הראשון ל" שיריו העברים בשם, "שירים ופ" אימות". עיקרם הסתכלות פיוטית לתוך הלפני ולפנים של המיסטור" דין הישראלי וללבטי גורלם ולי קשוי ייעודם של הפרס ושל הי כלל בימי מסה והכרעה בתקופה רבת עגמה וחוגה.

באופנים שונים חודר צ. לספ" רה המיטאפיוזית ונרקמת שירה מיסטורית מלאת סמלים, הקורעת "חלונות" ו, "צ'הרים" אל עולם ה" אצילות, שכולו טוהר וקדושה.